

1. A Ramsari Egyezmény

1.1. Mi a vizes területekről szóló Ramsari Egyezmény?

A „Vizes területekről szóló egyezmény” egy nemzetközi szerződés, melyet az iráni Ramsar városában, a Kaszpi-tenger déli partjánál, 1971. február 2-án fogadtak el. Ezáltal, bár jelenleg az egyezményt leginkább „Egyezmény a vizes területekről (Ramsar, Irán, 1971)” néven írják, Ramsari Egyezmény néven vált ismertté. Ez az egyezmény első a modern, egész világra kiterjedő államközi szerződések között, melyek a természetvédelmet és a bölcs hasznosítást tűzték ki zászlajukra, de összehasonlítva az újabbakkal, rendelkezései viszonylag nyíltak és túl általánosak. Éveken keresztül a Szerződő Felek Konferenciája dolgozta tovább és értelmezte a megállapodás szövegének alaptételeit, ezáltal sikeresen lépést tartott az egyezmény munkája a világ változó felfogásaival, prioritásaival és a környezeti gondolkodás kialakulásának folyamatával.

A hivatalos neve a megállapodásnak „*Egyezmény a nemzetközi jelentőségű vizes területekről, különösen, mint a vízimadarak tartózkodási helyéről*” utal az eredeti célokra, melyek a vizes területek természetvédelmét és bölcs hasznosítását elsődlegesen, mint vízimadár élőhelyek alapján fogalmazta meg. Az idő múlásával azonban az egyezmény törekvése fokozatosan szélesedett, és kiterjedt a vizes területek természetvédelmének és bölcs hasznosításának **valamennyi oldalára**, felismerve azt, hogy a vizes területeknek, mint ökoszisztémáknak rendkívül fontos szerepük van a biológiai sokféleség védelmében és a népesség jólétében. Ebből kifolyólag az egyezmény nevének rövidített változata, melyet egyre inkább használnak, teljesen megfelelő.

Az egyezmény 1975-ben lépett hatályba és azóta a világ minden tájáról több, mint 100 ország az aláírója. Körülbelül 900 vizes területet jelöltek felvételre a „Nemzetközi jelentőségű vizes területek jegyzékére”, melyek összesen több, mint 65 millió hektárt tesznek ki.

Az ENSz Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) a letéteményese az egyezménynek, de az adminisztratív munkákat a Ramsari Iroda néven ismert titkárságnak adták át, mely az IUCN – Világ Természetvédelmi Unió glandi (Svájc) épületében működik a Szerződő Felek Konferenciája által választott Állandó Bizottság felügyelete alatt.

A Ramsari Egyezmény szoros kapcsolatban áll más, egész világra kiterjedő környezetvédelmi egyezményekkel, melyek a következők:

- Egyezmény a biológiai sokféleségről,
- Washingtoni Egyezmény a vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről,
- Világ Kulturális és Természeti Öröksége védelméről szóló ún. Világörökség Egyezmény,
- Egyezmény a vándorló vadon élő állatfajok védelméről (Bonni Egyezmény),
- az Éghajlatváltozásról szóló Keretegyezmény,
- Egyezmény a sivatagosodás elleni küzdelemről.

1.2. Melyek a vizes területek?

„Wetland”-ek, azaz vizes területek azok a területek, ahol a természetnek és az ahhoz tartozó növény- és állatvilágnak a víz az elsődleges meghatározó tényező. Mindenhol előfordulnak, ahol a talajvízszint a felszín közelében található vagy ott, ahol a talaj sekély vízréteggel fedett.

A Ramsari Egyezmény meglehetősen széles megfogalmazást alkalmaz az égisze alá tartozó vizes területek meghatározására:

„mocsarak, ingoványos és tőzeges területek, vagy más vízi területek, melyek lehetnek természetesek, mesterségesek, ideiglenesek, és állandóak, folyó- vagy állóvízzel; édesvizűek avagy félsósak (brakkvíz) és sósak ide értve azon tengeri területeket, melyek mélysége nem haladja meg a hat métert apály idején.”

Továbbá, a megállapodás kiköti (2.1.cikkely), hogy a vizes területek:

„magukba foglalhatják a parti, tengerparti részeket közvetlenül a vizes terület mellett, valamint szigeteket és apály idején hat méternél mélyebb tengervíz testeket is, melyek a vizes területen belül vannak.”

A vizes területek osztályozásánál öt nagy rendszert különítenek el általánosan:

- **tengeri** (partmenti vizes területek tengerparti lagúnákkal, sziklás partok és korallszirtek),
- **deltákhoz kapcsolódó** vizes területek (delták, árapály mocsarak, és mangrove mocsarak),
- **tavi** (tavakhoz kapcsolódó vizes területek),
- **folyómenti** (folyók, patakok menti vizes területek),
- **mocsári** (mocsarak, lápok, és náddal borított fertők).

További csoport az **ember által létrehozott** vizes területek, melyek a halas- és garnélarák nevelő tavak, mezőgazdasági tavak, öntözött agrárterületek, sólepárlók, víztározók, kavicsbányatavak, szennyvízülepítő tavak és csatornák.

Vizes területek minden országban előfordulnak a tundrától egészen a trópusokig. Hogy jelenleg hány százalékát teszik ki a Föld felszínének, pontosan nem lehet tudni.

A Világ Természetvédelmi Monitoring Központ becslése szerint ez 570 millió hektár (5,7 millió km²), nagyjából 6%-a szárazföldi területeknek. Ebből 2% tavakat ölel fel, 30% tőzegterületeket, 26% lápok, 20% mocsarakat. A tengerpartokból 240 000 km²-t a mangrove mocsarak, 600 000 km²-t pedig korallzátonyok tesznek ki.

1.3. Miért kell megőriznünk a vizes területeket?

A vizes területek a világ legtermékenyebb területei közé tartoznak. A biológiai sokféleség bölcsői, vízutánpótlást biztosítanak és elsődleges produktivitásuk révén rengeteg növény- és állatfaj létrehoznak, melyek ezen területektől függenek. Nagyon sok madár-, emlős, hüllő-, kételtű-, hal- és gerinctelen fajnak adnak otthont. A Földön található körülbelül 20 000 halfaj mintegy 40%-a édesvizekben fordul elő. Nagyon fontos, hogy a vizes területek tárházai a növényfajok genetikai állományának. A rizs például, mely egy közönséges vizes területen élő növény, legfőbb tápláléka az emberiség több mint a felének.

Ugyanakkor a vizes területek igen fontosak, ha nem alapvető jelentőségűek, az emberek egészségében, jólétében és a biztonságában, akik a közelében, vagy benne élnek. A legproduktívabb területek közé tartoznak a természetben és széles skálájú a belőlük származó előny, haszon.

a) Funkcióik

A vizes területeket felépítő fizikai, biológiai, kémiai komponensek lehetővé teszik, hogy ezen területek bizonyos funkciókat lássanak el, mint például:

- vízvisszatartás,
- viharok, árhullámok hatásának mérséklése,
- partvonal stabilizáció, és az eróziókontroll,
- talajvízszint szabályozás – a víz mozgása a vizes területről a felszín alatti víztárolóig, valamint ellenkező irányban,
- víztisztítás,
- tápanyagok visszatartása,
- üledék visszatartása,
- szennyeződések visszatartása,
- helyi klimatikus körülmények stabilizálása, különösen a csapadék és a hőmérséklet tekintetében.

b) Értékek

A vizes területek mérhetetlen gazdasági hasznat hoznak létre, például:

- vízellátás biztosítása (mennyiségi és minőségi szempontból),
- halászat (a világ halászatának több mint kétharmada függ a vizes területek egészségétől),
- mezőgazdaság számára a vízszint biztosításán keresztül,
- faanyag termelés terén,
- energiaforrás ellátás, pl. tőzeg és növényi anyagok,
- élővilág,
- szállítás,
- rekreációs és turisztikai szempontból.

A vizes területeknek ezeken túl megvan az a speciális tulajdonságuk, hogy az emberiség kulturális örökségének részét képezik, vallási és

kozmológiai meggyőződésekhez kötődnek, esztétikai ihlet forrását adják, az élővilág számára menedéket adnak, és igen fontos helyi hagyományok alapját képezik.

Ezen értékek, funkciók, tulajdonságok akkor tarthatók fenn, ha a vizes területeken lejátszódó ökológiai folyamatok zavartalanul végbemehetnek. Sajnos – az utóbbi évtizedekben történt kedvező folyamatok ellenére – a vizes területek továbbra is a világ legveszélyeztetettebb területei közé tartoznak, melyek lecsapolásoktól, átalakításoktól, szennyezésektől és a források túlzott mértékű kiaknázásától szenvednek.

1.4. Miért szükséges államközi megállapodás a vizes területek védelméért?

A vizes területek védelméért küzdő Ramsari Egyezményt annak érdekében dolgozták ki, hogy a nemzetközi közvélemény figyelmét ráirányítsa a vizes területek pusztulásának mértékére, mely jórészt abból adódik, hogy nem ismerjük a funkcióikat, értékeiket, és jellemzőiket.

Nagyon sok vizes terület két vagy több ország határán nyúlik át, ráadásul emiatt védelmük nemzetközi összefogást igényel. Ezen területek egészsége alapvetően függ a határokon túlról érkező vizek (folyók, patakok, víztároló rétegek) minőségétől és mennyiségétől.

A vízutánpótlásra ható emberi tevékenységek, mint például a mezőgazdasági, ipari vagy háztartási szennyezés, előfordulhatnak távol a vizes területtől, sok esetben az érintett ország határain túl. Ahol ez bekövetkezik, ott a vizes területek súlyosan károsodnak, vagy eltűnnek, és az ott élő helyi lakosság megélhetése veszélybe kerül.

A vizes területek faunájában nagyon sok élőlény vándorol, mint például a vízimadarak, sok halfaj, rovarok (lepkék, szitakötők), és egyes emlősfajok.

A vizes területek tehát fontos gazdasági, kulturális, tudományos, és rekreációs értékeket rejtnek magukban a népesség számára, így az emberek és a vizes területek a végletekig egymásra utaltak. Ezért pusztulásukat és a fokozódó beavatkozást a vizes területek életébe meg kell gátolni, és lépéseket kell tenni a megőrzés és a fenntartható használat elérése érdekében. Hogy ezt globális szinten érjük el, nemzetközi együttműködést, akciókat kell végrehajtani. Erre a nemzetközi együttműködésre biztosít keretet a Ramsari Egyezmény.

1.5. Miért csatlakoznak nemzetek a Ramsari Egyezményhez

A Ramsari Egyezményben való tagság:

- biztosítja, hogy a csatlakozó ország az Egyezmény alapelveit támogatja, tervek és irányelvek kidolgozását segíti elő nemzeti szinten, beleértve a jogi szabályozást, mely segíti a nemzeteket kidolgozni a vizes területek erőforrásainak legmegfelelőbb hasznosítását a fenntartható fejlődés kialakítása közben,

- lehetőséget biztosít az országnak, hogy véleményt nyilvánítson a legfontosabb nemzetközi fórumon, mely a vizes területek védelméért és a fenntartható használatukért küzd,
- növekvő publicitást és tekintélyt jelent a Nemzetközi Jelentőségű Vizes Területek Listájára jelölt vizes területek számára, ezáltal több esélyt a természetvédelmi és bölcs használattal kapcsolatos tevékenységek támogatására,
- lehetőséget biztosít a legfrissebb információk és javaslatok megszerzésére, melyek például az egyezmény nemzetközileg elismert szabályainak elfogadása, (a kritériumok a nemzetközi jelentőségű vizes területek meghatározásához, irányelvek a fenntartható használat koncepcióhoz, és irányelvek a vizes területek kezelési tervének elkészítéséhez),
- lehetőséget biztosít szakértő tanácsadásra nemzeti és területtel kapcsolatos vizes terület problémák megoldására, a Titkárság személyzetén, konzulenseiken, valamint a Kezelési Útmutatási Eljárás keresztül szükség szerint, és
- nemzetközi együttműködés kialakítását sürgeti a vizes területekkel kapcsolatban, támogatási lehetőséget biztosít, vagy az egyezmény Kis Összegű Támogatási Alapjából vagy az egyezmény kapcsolatain keresztül két- vagy többoldalú támogató szervezetektől.

A Szerződő Felek által benyújtott nemzeti jelentések szerint az egyezmény gyakran közreműködik a vizes területeket hátrányosan befolyásoló folyamatok megállításában. Legutóbbi példák:

- fejlesztési terv módosítása Akersvika Ramsari Terület (Norvégia) közelében, mely a terület fokozottabb védettségéhez vezetett (növelték a területét, a puffer zónát kiterjesztették) 1992-ben,
- Szent Lucia Ramsari Terület (Dél-Afrika) homokdűnéiben tervezett, nehézfémek bányászatára irányuló project felváltása környezetbarát fejlesztési alternatívákkal (Kormányhatározat, 1996),
- Nariva mocsarak (Trinidad és Tobago) közelében illegális mezőgazdasági tevékenység megszüntetése, melynek káros hatásai voltak a vizes területre, és egységes kezelési terv kidolgozása a területre (1996).

Számos szerződő ország jelezte, hogy természetvédelmi lépéseiket nagyban segítette, hogy vizes területeiket jelölték a Montreux-i Jegyzékbe, prioritást biztosítva ezzel számukra (4.1.5.) Például:

- A Doñana vizes terület Spanyolországban, mely Európa egyik legfontosabb mocsara, jelenleg sokkal biztosabb helyzetben van, mint korábban, mert végrehajtották a Doñana Tanács javaslatait, amiben a Ramsari Iroda részt vett (1991),

- A jordániai Azraq oázis hasznára vált, a Montreux-i Jegyzékre felkerülés és az azzal kapcsolatos Kezelési Útmutatási Eljárás (4.1.6.), melyet annak érdekében alkalmaztak, hogy tanulmányozzák a vizes területet fenyegető tényezőket és ajánlásokat fogalmaztak meg (1990). Ramsari területi státusza igen fontos szerepet játszott egy igen jelentős Global Environment Facility által támogatott project elfogadásakor.
- A Kezelési Útmutatási Eljárás során tett ajánlásokat (1993) figyelembe veszik az uruguay-i Banados del Este Ramsari Terület kezelési tervének kidolgozásakor.
- Az Osztrák Ramsari Bizottság jelezte 1996-ban, hogy a Donau-March-Auen Ramsari Terület Montreux-i Jegyzékre jelölése és a Kezelési Útmutatási Eljárás alkalmazása 1991-ben hasznára vált a terület ökológiai jellegének. „Fenntartható használat” megközelítésű kezelési tervet dolgoztak ki, bevonva a társadalmi szervezeteket, és LIFE támogatást kaptak az Európai Bizottságtól.

A vizes területeknek nem szükségképpen kell nemzetközi jelentőségűeknek lenniük, hogy a Ramsari Egyezmény szerepet játsszon a megőrzésükben és fenntartható használatukban. Ha egy ország tagja az egyezménynek, akkor ezáltal a szükséges jogszabályi és kezelési keretet ki lehet alakítani, hogy az ország valamennyi vizes területének hosszú távú termelékenysége és hatékony környezeti funkciói megmaradjanak.

1.6. Ki csatlakozhat az Egyezményhez?

Bármely ország csatlakozhat az Egyezményhez, ha tagja az ENSz-nek. Ha ez még nem áll fenn, de valamely más nemzetközi szervezetnek tagja (pl. Nemzetközi Atomenergia Ügynökség, stb.) akkor szintén csatlakozhat hozzá.

Nincs olyan kis ország, melynek ne lenne olyan vizes területe, mely egy vagy több kritériumot kielégít a „nemzetközi jelentőségű” státusz eléréséhez.

1.7. Melyek a tagországok alapkötelezettségei?

A megőrzés és a fenntartható használat elérése érdekében az egyezmény meglehetősen tág feladatokat határoz meg, mivel a vizes területek alapvető fontosságúak az ott élő gazdag növény- és állatvilág, az ökológiai folyamatok, a területen élő emberi népesség és az egész emberi társadalom számára általánosan. Az Egyezményt elfogadó országok négy alapkötelezettséget kell, hogy teljesítsenek. Ezek a kötelezettségek:

1.7.1. A Ramsari Listára jelölt területek

(az Egyezmény szövegének 2. cikkelye)

A egyezménynek legelső alapkötelezettsége, az hogy legalább egy vizes területét az országnak jelölnie kell a „**Nemzetközi jelentőségű vizes területek jegyzékére**” (4.1) és fenn kell tartani annak ökológiai jellegét.

Minden állam által jelölt első és további területek kiválasztása nemzetközi jelentőségük alapján (botanikai, zoológiai, limnológiai vagy hidrológiai értelemben) történik, melyet az egyezmény „Kritériumok a nemzetközi jelentőségű vizes területek meghatározásához” dokumentuma alapján határoznak meg.

1.7.2. A fenntartható használat (az Egyezmény szövegének 3. cikkelye)

Az egyezmény keretei között általános kötelezettsége a Szerződő Feleknek, hogy a vizes területek védelmét beépítik a országos földhasználati terveikbe. Ezeket a terveket ki kell dolgozni és végre kell hajtani, elősegítve ezzel a vizes területek fenntartható használatát a lehető legnagyobb mértékben (4.2).

A Szerződő Felek Konferenciája irányelveket és további útmutató segítséget fogadott el a fenntartható fejlődés eléréséhez (12. és 13. Függelék)

1.7.3. Megőrzés és továbbképzés (az Egyezmény szövegének 4. cikkelye)

Alapkötelezettsége a csatlakozó államoknak, hogy elősegítik a területükön lévő vizes területek védelmét, vizes területeken természetvédelmi területek létrehozásával, attól függetlenül, hogy azok szerepelnek-e a nemzetközi jelentőségű vizes területek listáján vagy nem.

A Szerződő Felek kötelesek a vizes területekkel kapcsolatos információkat és adatokat közölni, valamint általános elvárás, hogy olyan módon kezeljék vizes területeiket, hogy az az ott élő vízimadarak számára kielégítő legyen.

A vizes területekkel kapcsolatos kutatások, a kezelés és a természetvédelmi őrszolgálat területén a továbbképzési lehetőségeket fejleszteni kell (4.3).

Az egyezmény a ramsari területek, valamint kis kiterjedésű, vagy érzékeny vizes területek fokozott védelmi tevékenységének megtételére hív fel. Különösen nagy hangsúlyt fektet arra, hogy ezeken a területeken az ökológiai jelleget ne veszélyeztesse semmi, és hogy a nagy kiterjedésű ramsari területek zónabeosztását kialakítsák. (4.3.3)

1.7.4. Nemzetközi együttműködés (az Egyezmény szövegének 5. cikkelye)

A Szerződő Felek kötelezettek arra, hogy a konvenció végrehajtásáról tapasztalatokat cseréljenek, különös tekintettel a határokon túlnyúló vizes területekkel kapcsolatban, megosztott vízgyűjtő területeken, határokon túlnyúló elterjedésű fajok esetében és a fejlesztési támogatások tekintetében (4.4).

1.7.5. További értelmezése a kötelezettségeknek

Az alapkötelezettségeket 1993-ban pontosították a Szerződő Felek 5.1 Határozatában (A Ramsari Egyezmény végrehajtási kerete):

(a) A vizes területek megőrzése

- vizes terület jelölése a Nemzetközi Jelentőségű Vizes Területek Listájára,
- kezelési tervek kidolgozása és végrehajtása, hogy a listán szereplő területek védelmét elősegítsék,

- Ramsari Iroda értesítése bármilyen jellegű változásról, ami az ökológiai jellegben bekövetkezik,
- mindenféle veszteség pótlása, ami a listán szereplő vizes területen következik be (listáról való lekerülés, vagy területcsökkenés esetén),
- a Ramsari kritériumok használata a nemzetközi jelentőség meghatározására,
- a Ramsari Adatlap és osztályozási rendszer használata a listára jelölt terület leírásakor,
- megfelelő kezelési tevékenységek alkalmazása a listára jelölést követően, valamint szükség esetén a Montreux-i Jegyzék és a Kezelési Útmutatási Eljárás alkalmazása,
- az „Írányelvek a fenntartható használat koncepció végrehajtásához”, és a „Kiegészítő elvek a fenntartható használatához” elfogadása és alkalmazása figyelembe véve a nemzeti vizes terület irányelvek kidolgozását és végrehajtását,
- környezeti hatásvizsgálat készítése a vizes területek átalakítását megelőzően,
- természetvédelmi területek létrehozása vizes területeken, valamint a feltételek megteremtése az azt vigyázó őrszolgálat létrehozása,
- megfelelő vizes területeken a vízimadár populáció növelése kezelési tevékenység révén,
- nemzeti vizes terület leltár készítése, mely meghatározza a vizes terület biológiai sokfélesége szempontjából jelentős helyeket,
- vizes terület kutató-, kezelő- és őrszolgálat képzése.

(b) A nemzetközi együttműködés elősegítése a vizes területek megőrzése terén

- a vizes területek védelmének elősegítése azáltal, hogy a jövőt meghatározó nemzeti irányelveket összehangolják koordinált nemzetközi akciókkal,
- az egyezményből felmerülő kötelezettségekkel kapcsolatban kapcsolattartás más szerződő országokkal, különösen a megosztott vizes területek, vízrendszerek és fajok esetében,
- vizes területek természetvédelmének fejlesztési támogatási ügynökségekkel való kapcsolatának elősegítése,
- vizes terület helyreállítási projektek létrehozása.

(c) A vizes területekkel kapcsolatos kommunikáció erősítése

- kutatások és adatcsere elősegítése,
- nemzeti jelentések elkészítése a Szerződő Felek Konferenciájára,
- az Egyezményt aláíró országok számának növelése.

(d) Az Egyezmény munkájának elősegítése

- a Szerződő Felek Konferenciájának összehívása és azon való részvétel,
- a Párizsi Jegyzőkönyv és a Reginai Módosítás elfogadása,
- pénzügyi hozzájárulás fizetése a konvenció költségvetésébe és a Ramsari Kis Összegű Alapba.

1.8. A Ramsari Egyezmény ma

Jelenleg 101 ország az egyezmény aláírója (1997. júliusi állapot szerint) és 881 vizes terület található a Nemzetközi Jelentőségű Vizes Területek Listáján, melyek 6 276 355 hektárra terjednek ki, mely terület nagyobb, mint Franciaország, vagy Kenya területe (4. Függelék).

A szerződő országok képviselői legalább egyszer találkoznak három évente (3.1) megvitatni az egyezmény végrehajtását és további fejlődését, áttekinteni a nemzeti tapasztalatokat, felülvizsgálni a nemzetközi jelentőségű vizes területek listáján szereplő területek státuszát, elősegíteni a közös akciókat, valamint tájékoztatást kapni nemzetközi szervezetektől.

Az egyezmény ügyeit a Titkárság intézi, [melyet Ramsari Irodának neveznek (3.3)], ami egy független szervezet, az IUCN-Világ Természetvédelmi Unió glan-di (Svájc) székházában, a Ramsari Állandó Bizottság felügyelete alatt működik.

1.9. Ramsari Stratégiai Terv 1997–2002

A Szerződő Felek 6. Konferenciája, melyet Brisbane-ben (Ausztrália) tartottak 1996 márciusában, elfogadta az 1997–2002 közötti időszakra szóló Stratégiai Tervet, mely megalapozza, hogy *„Az egyezmény küldetése a vizes területek megőrzése és a fenntartható használatuk, melyet nemzeti akciókkal, valamint nemzetközi együttműködés révén kell megvalósítani az egész világon”*.

A Terv nyolc általános célkitűzést tartalmaz, melyek gyakorlati feladatokból állnak. Ezek 126 tevékenységet (akciót) foglalnak magukba, melyeket a szerződő feleknek, vagy az Állandó Bizottságnak, a Szerződő Felek konferenciájának, a Tudományos és Technikai Tanácsadó Testületnek, a Ramsari Irodának, és a partner szervezeteknek kell végrehajtaniuk. A Stratégiai Terv angol, francia és spanyol nyelven megtalálható az interneten (Ramsar web oldalak), valamint nyomtatott formában igényelhető a Ramsari Titkárságtól.

1.10. Együttműködés környezethez kapcsolódó egyezményekkel

A Ramsari Iroda erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy más, környezettel kapcsolatos egyezményekkel együttműködést alakítson ki, és a szerződő felek Ramsari Egyezményért felelős hatóságait is arra biztatja, hogy cselekedjenek hasonlóképpen.

Egyezmény a biológiai sokféleségről (Biodiverzitás Egyezmény)

1996 januárjában a Ramsari Titkárság és az *Egyezmény a biológiai sokféleségről Titkársága* együttműködési megállapodást írtak alá, melyet 1996 márciusában elfogadott a Szerződő Felek Konferenciája (Brisbane, Ausztrália) VI.9. Határozatában. A megállapodás gyakorlati fejezeteiben a Szerződő Felek Konferenciája:

- [...]
9. *KÉRI a Ramsari Irodát, hogy munkatervében adjon elsőbbséget az Egyezmény a biológiai sokféleségről Titkárságával aláírt együttműködési megállapodás végrehajtásának;*
  10. *SERKENTI a Ramsari Egyezményért felelős hatóságokat minden egyes szerződő országban, hogy aktívan járuljanak hozzá a Biodiverzitás Egyezmény céljainak eléréséhez, biztosítva azt, hogy a vizes területek biológiai sokféleségét befoglalják tervekbe, stratégiákba, és programokba, valamint a Biodiverzitás Egyezmény követelményeire válaszul kidolgozott nemzeti szintű speciális projectekbe;*
  11. *UTASÍTIJA a Tudományos és Technikai Tanácsadó Testület, hogy a Biodiverzitás Egyezmény Tudományos, Technikai és Technológiai Kiegészítő Testületével (SBTTA) cseréljen információt, dolgozzon ki és koordináljon akciókat és ezekről számoljon be az Állandó Bizottságon keresztül a Szerződő Felek Konferenciájának;*
  12. *ÜDVÖZLI a Ramsari Egyezmény hozzájárulásának figyelembevételét az Egyezmény a biológiai sokféleségről céljainak és feladatainak végrehajtásában;*
  13. *ÖSZTÖNZI a szerződő feleket a két egyezményhez való közeledésük koordinációjára, és erősítésére, ezáltal a Ramsari Egyezmény a vizes területeken keresztül hozzá tud járulni a Biodiverzitás Egyezmény szélesebb körű munkájához, hogy a biológiai sokféleséget globális szinten őrizzük meg; és*
  14. *FELHÍVJA a Biodiverzitás Egyezmény 3. Konferenciáját, melyet 1996. november 4 és 15. között, Argentínában tartottak, hogy beszámolót iktassanak napirendjükbe (a Ramsari Irodától, vagy az Állandó Bizottságtól) a Ramsari Egyezmény erőfeszítéséről, melyet a vizes területek biológiai sokféleségének megőrzéséért tesz, egyúttal megemlítve a két egyezmény közös érdekeltségét.*
- [...]

A Biodiverzitás Egyezmény 3. Konferenciájára (1996. november 4–15. Buenos Aires, Argentína) a Biodiverzitás Egyezmény Titkársága előkészítette a két egyezmény együttműködéséről szóló tervezetet, a Ramsari Iroda pedig a Ramsari Egyezmény és a biodiverzitás kapcsolatáról szóló technikai beszámolót állított össze, melyet a konferencián a Ramsari Stratégiai Tervvel 1997–2002 együtt terjesztettek. A Ramsari Állandó Bizottság elnöke bemutatta ezeket az anyagokat a konferencia plenáris ülésén.

Az együttműködés eredményeként a Biodiverzitás Egyezmény III/21. Határozatával (együttműködés más, környezettel kapcsolatos egyezményekről) összefüggésben a Biodiverzitás Egyezmény konferenciája úgy döntött, hogy:

- (a) *Az „Egyezmény a nemzetközi jelentőségű vizes területekről” konvencióval kapcsolatos együttműködéssel kapcsolatban:*

- (i) tudomásul veszi a Ramsari Stratégiai Tervet 1997–2002, melyet az „Egyezmény a nemzetközi jelentőségű vizes területekről” Szerződő Feleknek Konferenciája elfogadott 1996 márciusában, mely akciót tartalmaz az egyezmény és a Biodiverzitás egyezmény közti együttműködés kialakítására,
- (ii) felhívja az „Egyezmény a nemzetközi jelentőségű vizes területekről” konvenciót, hogy működjön közre vezető partnerként az Biodiverzitás Egyezmény vizes területekkel kapcsolatos tevékenységek végrehajtásában, és különösen kéri a Ramsari Egyezmény titkárságát, hogy a vizes területek státuszáról, édesvízi ökoszisztémák trendjének dokumentálásához információt, segítséget nyújtson, a Biodiverzitás Egyezmény 4. konferenciájára.

Egyezmény a vándorló vadon élő fajok védelmére (Bonni Egyezmény)

A Ramsari Iroda és a Bonni Egyezmény Titkársága megállapodást írt alá 1997 februárjában. A dokumentum megállapítja azokat a területeket, ahol tervezett együttműködés valósulhat meg a két titkárság között, ideértve az együttes tagsági fejlesztést, intézményes együttműködést találkozókat, irányelvek és kezdeményezések területén, területek vagy fajok védelmi akciói esetén együttműködést, ahol közös érdekeltég van, megosztott adatgyűjtést és feldolgozást, valamint potenciális új megállapodásokat veszélyeztetett vándorló fajok esetében. Különösen szoros együttműködés van a két konvenció között az afrikai-eurázsiai vándorló vízimadár fajokról szóló megállapodás keretében.

Világörökség Egyezmény

A Ramsari Iroda és a Világörökség Egyezmény természeti területekért felelős vezetője szoros munkakapcsolatban van, tekintettel az összekötő kapcsolatokra a két egyezményhez is tartozó területek kezelése, veszélyeztető tényezők, nemzeti hatóságok értelmezése terén kialakuló közös akciókra; segítségnyújtás mindkét konvenció alá tartozó potenciális területek meghatározásában, a közös területekről szóló beszámoló formai és tartalmi koordinálása, kölcsönös segítségnyújtás a továbbképző tanfolyamok, értekezletek és támogatási kezdeményezések terén, valamint közös erőfeszítések a publicitás területén.

Egyezmény a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről (CITES)

A Ramsari Iroda és a CITES Titkárság évek óta rendszeres időközönként kapcsolatot tart egymással. Az együttműködést fejlesztő megállapítás kidolgozás alatt áll.

Egyezmény az elsivatagosodás elleni küzdelemről

A vizes területeknek kulcsszerepe van mindenütt, nemkevésebbé a száraz, arid területeken. Ezért a Ramsari Titkárság együttműködést szeretne kialakítani

az „Egyezmény az elsivatagosodás elleni küzdelemről” titkárságával, és részt kíván venni az egyezmény első konferenciáján (1996. október, Párizs) abból a célból, hogy a Biodiverzitás Egyezménnyel megkötött megállapodáshoz hasonló együttműködés kialakuljon.

Egyéb egyezmények és szervezetek

A Ramsari Iroda továbbá kapcsolatban áll vagy együttműködik más egyezményekkel és szervezetekkel, mint például az Európai Unióval, különösen annak vizes területekhez kötődő habitat- és faj direktíváival, a direktívákhoz kötődő tevékenységek alkalmazásával a nem Európai Unió tagállam országokban, az Éghajlatváltozásról szóló keretegyezménnyel, az Egyezmény az európai vadon élő növények, állatok és természetes területeik védelméről (Berni Egyezmény), a Barcelona Egyezménnyel és a Mediterrán Akciótervvel, az Egyesült Nemzetek Környezetvédelmi Programjával (UNEP), és az ENSz Európai Gazdasági Tanácsával különös tekintettel a Pán-Európai Tájképi Sokféleség Stratégia végrehajtására.

Koordináció az egyezmények között

A Ramsari Iroda részt vesz az egyezmények koordinációjával foglalkozó találkozókban, melyet az UNEP szervez és üdvözli azt a tendenciát, hogy ezek az ülések egyre kevésbé adminisztratív, hanem mindinkább lényegi együttműködési kérdésekkel foglalkoznak.

A Ramsari Iroda a fent említett egyezmények titkárságaival pénzügyileg támogat egy kutatást, melyet a Világ Természetvédelmi Monitoring Központ végez és a különféle egyezmények felé történő jelentések harmonizálásának lehetőségét vizsgálja.

2. A Ramsari Egyezmény rövid története

2.1. A kezdet

Az egyezmény története egészen 1962-ig nyúlik vissza. Ekkor tartottak egy konferenciát annak a MAR programnak a keretén belül, amelyet még 1960-ban indítottak, miután egyre több aggodalomra adott okot Európa-szerte a vizes területek rendkívül gyorsan végbemenő és nagymértékű átalakítása, valamint egyéb módon történő pusztítása, és amelynek következménye a vízimadár állomány csökkenése lett.

Ezt a konferenciát közösen szervezte az IUCN, valamint a Wetlands International elődje az IWRB, és a BirdLife International elődszervezete az ICBP.

Elsősorban az IWRB támogatásával több nemzetközi szintű tanácskozást is tartottak a konferenciát követő években. Ezek során kidolgozták a leendő egyezmény szövegét, amely eleinte a vízimadárfajok védelmére irányult és csak a későbbiekben került előtérbe a vizes területek megőrzése. Végül 1971. február 2-án az iráni Ramsar városában elfogadták a végső szövegváltozatot.

Az egyezmény 1975 decemberében lépett hatályba, miután az UNESCO, mint letéteményes átvette a hetedik hivatalos csatlakozási, illetve megerősítési okiratot. Túl a 25 éves jubileumon, napjainkban már a földkerekség valamennyi régiója képviselteti magát.

Elfogadása óta a Ramsari Egyezményt két alkalommal módosították: először 1982 decemberében egy jegyzőkönyvvel, amely egy új, az eredetit módosító szerződés (2.2), másodszor pedig 1987-ben az ún. Reginai Módosításokkal (2.3), amely több helyen is változtatott az eredeti szövegen.

2.2. A Párizsi Jegyzőkönyv

A Párizsi Jegyzőkönyvet 1982 decemberében, az UNESCO párizsi székhelyén megrendezett rendkívüli ülés keretében fogadták el a Szerződő Felek, majd 1986-ban lépett hatályba. Meghatározta az egyezmény módosításainak eljárási szabályait, továbbá hivatalos nyelvek nyilvánította az angolt, arabot, franciát, németet, orosz és a spanyolt. Napjainkra szinte valamennyi Szerződő Fél elfogadta a jegyzőkönyvet, míg az új tagállamok természetesen már a Párizsi Jegyzőkönyvvel és a Reginai Módosításokkal (I. Függelék) változtatott Ramsari Egyezményhez csatlakoznak.

2.3. A Reginai Módosítások

1987-ben a kanadai Reginában, szintén egy rendkívüli konferencia keretén belül több módosítást is hoztak a felek. Ezek nem az egyezmény lényegesebb alapelveit változtatták meg, hanem csak annak működésével kapcsolatosak, mint például a Konferencia hatásköre, az Állandó Bizottság és egy Iroda vagy Titkárság felállítása, illetve a költségvetés kidolgozása. Mindezek 1994. május 1-én léptek hatályba. Ezt megelőzően sok állam a módosításokat önként elfogadva csatlakozott az egyezményhez.

2.4.4. Fontosabb események

1971. február 2.

Ramsarban (Irán) 18 ország képviselője aláírja a „Nemzetközi jelentőségű vizes területek, különösen mint vízimadár élőhelyekről” szóló egyezményt.

1974. január

Ausztrália elsőként helyezi letétbe a csatlakozási okiratot.

1975. december

A Ramsari Egyezmény négy hónappal azután hatályba lép, hogy a hetedik ország is (Görögország) letétbe helyezi a csatlakozási okiratot.

1979. augusztus

Felkéri a Szerződő Feleket első nemzeti jelentésük elkészítésére.

1980. november

A Szerződő Felek 1. Konferenciája, Cagliari (Olaszország).

- Elfogadják azon szempontokat, amelyek a területek Nemzetközi Jelentőségű Vizes Területek Jegyzékbe történő kijelöléséhez szükséges.
- Hozzájárulnak a szerződést módosító jegyzőkönyv (a későbbi Párizsi Jegyzőkönyv) kidolgozásához.

1982. december

A Szerződő Felek egy rendkívüli konferencia keretében, a párizsi UNESCO központban elfogadják egy jegyzőkönyvet, amely a Ramsari Egyezmény eredeti szövegét módosítja.

1984. május

A Szerződő Felek 2. Konferenciája, Groningen (Hollandia).

- Kidolgozzák az egyezmény végrehajtásának kerettervét.

1986. október

A Párizsi Jegyzőkönyv hatályba lép (a Szerződő Felek kétharmados többségének 1982. évi jóváhagyását követően).

1987. május–június

A Szerződő Felek egy rendkívüli konferencia keretében elfogadják a Reginai Módosításokat.

A Szerződő Felek 3. Konferenciája, Regina (Kanada).

- Elfogadják a nemzetközi jelentőségű vizes területek meghatározásának újabb szempontjait.
- Elfogadják a vizes területek fenntartható használatának irányelveit.
- Megalakítják az Állandó Bizottságot, amely első alkalommal ül össze.
- Létrehozzák a két egységből álló Ramsari Irodát: 1. IUCN központ, Gland (Svájc), 2. IWRB központ, Slimbridge (Egyesült Királyság).
- Kialakítják a tudományos és technikai kapcsolatok hivatalos formáját az IUCN és az IWRB-vel.
- Létrehozzák a bölcs (fenntartható) használat munkacsoportot.

1988. január

Az Állandó Bizottság 4. ülése (Costa Rica), amely során kidolgozzák a Kezelési Útmutatás Eljárást (akkori nevén a Monitorozó Eljárás).

1989. január

Vietnam az 50. Szerződő Fél.

1989. augusztus

Az egyezményrel kapcsolatos első könyv megjelenése. V. Koester: *Az egyezmény végrehajtása alkalmazásának jogi elemzése Dániában* (IUCN kiadványsorozat).

1990. július

A Szerződő Felek 4. konferenciája, Montreux (Svájc).

- Jóváhagyják az egyezmény végrehajtásának kerettervét.
- Kidolgozzák és elfogadják a nemzetközi jelentőségű vizes területek megállapításának új szempontjait.
- Kiegészítik a fenntartható használat irányelveit.
- Összevonják a két Ramsari Irodát, amely ezentúl az IUCN központban (Gland) székel.
- Továbbra is az IWRB-t bízzák meg a Ramsari Adatbázis kezelésével.
- Hivatalosan is elfogadják a Kezelési Útmutatási Eljárást.
- Létrehozzák a Montreux-i Jegyzéket (habár 1993 júniusáig még nem hivatalos).
- Létrehozzák a Vizes területek Védelmi Alapját. (A név később Ramsari Kis összegű Alapra változott a vizes területek védelme és bölcs hasznosítása érdekében.)
- Az angol és a francia mellett a spanyol elfogadják, mint az egyezmény munkanyelvét.

1991. december

Az első regionális (ázsiai) ülés, Karachi (Pakisztán).

1993. június

A Szerződő Felek 5. Konferenciája, Kushiro (Japán).

- Elfogadják a Kushiro Nyilatkozatot, amely az elkövetkezendő három év legfontosabb teendőihez szolgál alapul.
- Létrehozzák a Tudományos és Technikai Tanácsadó Testület.
- Elfogadják a fenntartható használat további irányelveit.
- Elfogadják a vizes területekre vonatkozó kezelési tervek irányelveit.

1993. június

Megjelenik G.V.T.Matthews: *A Ramsari Egyezmény története és fejlődése* című munkája.

1993. október

Megjelenik T.J.Davis szerkesztésében: *A vizes területek fenntartható használata felé* című kiadvány, amely a fenntartható használat projekt jelentése.

1993. december

Litvánia a 80. Szerződő Fél.

1994. január

A Tudományos és Technikai Tanácsadó Testület első ülése, közösen az IUCN gyűléssel, Buenos Aires (Argentína).

1994. május

A Reginai Módosítások hatályba lépnek.

1996. március

A Szerződő Felek 6. Konferenciája, Brisbane (Ausztrália).

- Elfogadják az 1997–2002 évekre szóló Stratégiai Tervet.
- Elfogadják a nemzetközi jelentőségű vizes területek megállapításának halfajokkal kapcsolatos szempontjait.
- Elfogadják az ökológiai jelleg meghatározását, valamint a jegyzékbe vett területek ökológiai jellegének leírásának és fenntartásának irányelveit.
- Elfogadják a „Ramsar és víz” határozatot.

1996. október

Az Állandó Bizottság a Vizes Területek Világnapjává nyilvánítja február 2-át. (1997. február 2-án több mint 30 országban tartják meg hivatalosan.)

1997. február

Bahama és Grúzia február 7-én csatlakoznak az egyezményhez, így 100-ra emelkedik a Szerződő Felek száma.

3. Hogyan működik a Ramsari Egyezmény?

A Ramsari Egyezmény végrehajtása folyamatos kapcsolatot, partneri viszonyt jelent a Szerződő Felek, az Állandó Bizottság és a Ramsari Iroda között, a Tudományos és Technikai Tanácsadó Testület (3.5) tanácsadásával, és a nem kormányzati szervezetek (3.9) segítségével. Három évente a szerződő országok képviselői találkoznak a Szerződő Felek Konferenciáján, mely az egyezmény legfontosabb, irányelveket kidolgozó, döntéseket, határozatokat és ajánlásokat hozó és elfogadó szerve, melyek révén az egyezmény munkája fejlődik.

„A Ramsari Egyezmény végrehajtásának formája”, mely dokumentumot 1984-ben a Szerződő Felek Konferenciáján fogadták el (2.3 Ajánlás) először határozza meg az egyezményhez tartozó hosszútávú kötelezettségeket, az Állandó Bizottság szerepét és az Iroda feladatait. A Szerződő Felek további konferenciáin a döntéseket, határozatokat figyelembe véve fejlesztik tovább ezt a formát, valamint e kereteken belül prioritásokat határoznak meg az elkövetkezendő három évre.

Az 1996-os Konferencia VI. 14. Határozata például:

- elfogadta az egyezmény fennállásának 25. évfordulóján kiadott nyilatkozatot, mely áttekinti az egyezmény által elért eredményeket, és a jövő kihívásait,
- kielégítve a „A Ramsari Egyezmény végrehajtásának formája” követelményeit erre a periódusra, elfogadta a Stratégiai Tervet 1997–2002; és
- jóváhagyta a Ramsari Iroda munkatervét 1997–1999 között.

3.1. A Szerződő Felek Konferenciája

Az egyezmény 6. és 7. cikkelye állapítja meg a Szerződő Felek Konferenciájának feladatait. (1. Függelék)

A Szerződő Felek Konferenciája az egyezmény irányelveit, politikáját meghatározó szerv. A szerződő országok képviselői három évente találkoznak, nemzeti jelentéseket kapnak az elmúlt három évről, és elfogadják a munkatervet és a pénzügyi tervet az elkövetkező három esztendőre.

Szavazati jog nélkül részt vesznek a nem tagállamok, valamint nemzeti és nemzetközi társadalmi szervezetek és nemzetközi intézmények szintén részt vehetnek a konferencián.

A konferencián lehetőségük van a szerződő országoknak a Ramsari Egyezmény végrehajtásából adódó tapasztalatok széles körű megvitatására, valamint döntéseket elfogadni határozatok és ajánlások formájában az egyezmény működésének fejlesztése érdekében. (3. Függelék)

Minden egyes konferencia programja tartalmaz gyakorlati szekcióüléseket, ahol fontos természetvédelmi, fenntartható hasznosítással kapcsolatos témákat vitatnak meg, tovább pontosítva, értelmezve az egyezmény alapkonceptióit.

E technikai szekció a plenáris ülésre továbbítja jelentéseit, ahol azok elfogadás történik ajánlások vagy határozatok formájában.

A konferencia dokumentumait az egyezmény titkársága publikálja a konferenciát követően. Ez az egyéb konferenciaanyagok mellett tartalmazza:

- a plenáris ülés összefoglalóját,
- határozatokat és az ajánlásokat, melyet a konferencia elfogadott,
- a technikai szekciók beszámolóit, ide értve az összefoglaló írásokat, előadásokat és/vagy összefoglalókat,
- a résztvevők listáját.

A Szerződő Felek Konferenciájának határozatai és ajánlásai

A Szerződő Felek Konferenciájának határozatai különböznek az ajánlásoktól, mivel azok a konvenció belső működésére vonatkoznak. Működésre vonatkozó döntéseket foglalnak magukba, mint például az egyezmény testületeit, vagy eljárásait, pénzügyi beszámolóit létrehozó, elfogadó döntések. Ugyancsak ide tartoznak a konferenciától, vagy a főtitkártól származó, a testületekre vonatkozó rendelkezések is. A határozatok „döntést hoznak” vagy „utasítanak”.

Az ajánlások másrészt a szerződő felek, egyéb államok vagy szervezetek számára készülnek. A konferencia ajánlások útján fejezi ki kívánalmait bizonyos tevékenységek elvégzésére. Ezáltal az ajánlások „kérik”, „felhívják”, „invitálják”, „sürgetik” vagy „bátorítják” a fent említett államokat, szervezeteket akciók, tevékenységek elvégzésére.

Az ajánlások és a határozatok is magukba foglalhatnak függeléke(ke)t, melyek a határozatok érdemi részét képezik.

Nemzeti jelentések

A Szerződő Felek Konferenciájának 2.1 Ajánlása sürgeti a szerződő országokat, hogy részletes nemzeti jelentéseket nyújtsanak be a Ramsari Irodának legalább hat hónappal a Szerződő Felek Konferenciája előtt.

A nemzeti jelentéseket regionális összefoglalókba sűrítik a Ramsari Irodánál és hivatalos munkadokumentumként a konferenciára továbbítják.

A nemzeti jelentések információt adnak:

- a nemzeti tapasztalatokról,
- a konvenció végrehajtásának folyamatos vizsgálatáról,
- a vizes területek megőrzési tevékenységével, felmerülő problémákkal és lehetséges megoldásokkal kapcsolatos információ- és tapasztalatcseréről.

A nemzeti jelentéseket az egyezmény három hivatalos nyelve közül az egyikben kell benyújtani, és utána az a nyilvános adatállományba kerül.

Kérésre a Ramsari Iroda az eredeti nyelven benyújtott nemzeti jelentésekből példányokat küld.

Hogy a nemzeti jelentések elkészítését megkönnyítse, az Állandó Bizottság elfogadta a „Nemzeti jelentések szerkezeti felépítése” dokumentumot, melyet a nemzeti jelentések beküldésének határidejét jóval megelőzően terjeszt a Ramsari Iroda az egyezményt aláíró országoknak. Továbbá, a szerződő felek 1996. évi konferenciájának VI. 21. Határozata:

- „2. *Kéri, hogy a három éves időszakon túl az Iroda, konzultálva a Szerződő Felekkel:*
- a) *hozzon létre egy felülvizsgáló folyamatot, mely áttekinti és szükség esetén megváltoztatja a nemzeti jelentések elkészítésének irányelveit...hogy maximalizálni lehessen a vizes területek folyamatos felméréséhez való hozzájárulásukat; és*
  - b) *alakítson ki a vizes területekre egyeztetett, tudományos értékelési folyamatot nemzeti, regionális szinteken és világviszonylatban; valamint*
3. *Felismeri a közösségek, helyi társadalmi szervezetek szerepét, hogy részt tudnak venni a konvenció végrehajtásában, és felhívja a szerződő államokat, hogy dolgozzanak ki olyan folyamatot, melyek révén a helyi szervezetek segítik a kormány munkáját, hogy az egyezmény küldetését elérje.”*

A Felek rendszeres időközönként megtartott Konferenciája

1. Cagliari, Olaszország, 1980
2. Groningen, Hollandia, 1984
3. Regina, Kanada, 1987
4. Montreux, Svájc, 1990
5. Kushiro, Japán, 1993
6. Brisbane, Ausztrália, 1996
7. San Jose, Costa Rica, 1999

3.2. Az Állandó Bizottság

Az Állandó Bizottságot a Szerződő Felek 3.3 Határozatával hívták életre, az 1987-es reginai (Kanada) konferencián. Feladatait a „Ramsari Egyezmény végrehajtásának kerete” (5.1. Határozat) állapítja meg:

- a Szerződő Felek Konferenciái között időszakban ideiglenes intézése az előző konferencián elfogadott határozatoknak, ajánlásoknak,
- a következő konferenciára benyújtandó anyagok áttekintése és előkészítése,
- az Iroda által végrehajtott politika ellenőrzése, pénzügyi tervezetének

végrehajtása, valamint az Iroda programjainak, személyi állományának irányítása

- a Ramsari Kis Összegű Alaphoz beérkezett pályázatok áttekintése és döntéshozatal,
- feladatok kiadása, tagok ajánlása és jelentések átvétele a Tudományos és Technikai Tanácsadó Testülettől,
- az Iroda vezetése és tanácsadás,
- regionális együttműködés elősegítése regionális szinten,
- a konferencia igazgató testületeként való működés,
- tevékenységéről a konferenciának jelentéseket készítése,
- egyéb feladatok mellyel megbízták, elvégzése.

Az Állandó Bizottság évente legalább egy alkalommal találkozik, általában az Iroda hivatalában. Összesen nem több, mint kilenc ország képviselőjéből áll, melyet a konferencia jelöl a következők alapján:

- minden ramsari régióból egy ország – Afrika, Ázsia, Kelet-Európa, Neotrópusok (Latin-Amerika), Észak-Amerika, Óceánia és Nyugat-Európa (3.7),
- a legutóbbi, Szerződő Felek Konferenciájának házigazda országa,
- a következő Szerződő Felek Konferenciájának házigazda országa.

Továbbá:

- helyettes képviselői mind a hét ramsari régiót képviselő tagnak, melyet szintén a konferencia jelöl ki. Ezek a tagok megfigyelői státusszal rendelkeznek a Bizottságban, megerősített képviselőket jelentenek a régiók számára, és rendes, szavazó jogkörrel rendelkeznek, ha a rendes képviselő nem tud részt venni az ülésen.
- azon szerződő országok képviselőit, akik házigazdái az IUCN-Világ Természetvédelmi Uniónak, valamint a Ramsari Irodának (Svájc) és a Wetlands International-nak (Hollandia 1996-tól), szintén meghívják az ülésre állandó megfigyelői státuszba,
- bármely más szerződő állam részt vehet megfigyelőként,
- az IUCN-Világ Természetvédelmi Unió, a Wetlands International, a WWF, és a Birdlife International szintén hivatalos tanácsadói minőségben,
- egyéb megfigyelők szintén részt vehetnek a teljes konferencián vagy annak csak bizonyos részein.

A konferencia központi költségvetése támogatást biztosít a fejlődő országok, valamint az átmeneti gazdaságú országok képviselőinek és helyetteseinek, hogy az Állandó Bizottság ülésein részt vehessenek.

3.3. A Titkárság

A Ramsari Egyezmény Irodája az állandó titkársága az egyezménynek és az egyezmény tevékenységének napi ügyintézése itt folyik.

Az Iroda vezetője a főtitkár, aki ellenőrzi a kis számú (jelenleg 15 főből álló) technikai, kommunikációs és adminisztratív állományt. A ramsari titkárság állo-

mánya számos nyelven dolgozik, (főként angolul, spanyolul, franciául és németül) és a szakértelem területén széles skálát biztosítanak. Konzultánsok és más szakértők megbízása időről időre történik.

Az Iroda feladatai:

- adminisztratív, technikai és tudományos segítségnyújtás a Szerződő Felek számára, különösen a Ramsari Stratégiai Terv végrehajtása területén
- további országok toborzása az egyezményhez, hogy az „univerzális” tagságot elérje az egyezmény,
- a Szerződő Felek Konferenciájának, a regionális találkozók és az Állandó Bizottság összehívása és megszervezésének segítése,
- a konferencia és az Állandó Bizottság határozatainak, döntéseinek és ajánlásainak ismertetése,
- a Tudományos és Technikai Tanácsadó Testület titkársági feladatainak elvégzése,
- pénzeszközök szerzése, megőrzése a Ramsari Kis Összegű Alap számára, a pályázati felhívás évenkénti terjesztése, és a beérkezett pályázatok értékelése,
- a támogatott pályázatok intézése,
- az egyezmény fejlődésével kapcsolatos hírekről folyamatos tájékoztatása a Szerződő Feleknek és a Ramsari „közösségnek” általánosan,
- a Nemzetközi jelentőségű vizes területek jegyzékének (4.1) fenntartása és tájékoztatás bármilyen változásról, vagy átalakításról, ami a Ramsari Adatbázisban bekövetkezik (jelenleg az adatbázist kezelését a Wetlands International végzi),
- Kezelési Útmutatási Eljárás küldetések szervezése a Szerződő Felek kérésére (4.1.6) és hozzájárulás a folyamat ellenőrzéséhez,
- együttműködés kiépítése más egyezményekkel, nemzetközi intézetekkel, nemzeti és nemzetközi társadalmi szervezetekkel.

3.4. Az adminisztratív hatóságok és a diplomáciai közlések

Minden Szerződő Félnek egy nemzeti szervezetet kell jelölnie, mely az egyezmény adminisztratív hatóságaként működik. Az adminisztratív hatóság a központ a Ramsari Irodával történő kommunikációban és a legjelentősebb szervezet a nemzetközi egyezmény alkalmazásában. Az adminisztratív hatóságnak konzultálnia és együttműködnie kell egyéb kormányzati szervezetekkel, hatóságokkal, társadalmi szervezetekkel, hogy a legjobb lehetséges megoldást biztosítsák a konvenció feladatainak eléréséhez, megvalósításához (lásd 3.8 nemzeti Ramsari bizottságok).

A hivatalos értesítéseket a Ramsari Iroda továbbítja a diplomáciai csatornákon keresztül Genfben, az állandó (ENSZ) képviselőnek, vagy a Berni követségen keresztül, ahogy a szerződő ország meghatározta.

Diplomáciai értesítéseket minden szerződő ország adminisztratív hatóságai kapnak. Ha egy ország nem rendelkezik állandó képviselővel Svájcban, akkor a legközelebbi olyan fővárosba küldik az értesítéseket, ahol van nagykövetség, vagy a New York-i ENSZ képviselőnek.

3.5. Tudományos és Technikai Tanácsadó Testület

A Tudományos és Technikai Tanácsadó Testület (TTTT) tudományos és technikai segítséget nyújt az Állandó Bizottságnak, a Ramsari Irodának, és rajtuk keresztül a Szerződő Felek Konferenciájának.

Az Állandó Bizottság a Szerződő Felek döntései alapján minden évben speciális feladatokkal bízta meg a Tudományos és Technikai Tanácsadó Testületet. A Tudományos és Technikai Tanácsadó Testület éves munkaterve a Ramsari Irodától igényelhető, vagy megtalálható a Ramsar web oldalon.

A TTTT hét tagból, valamint a tagok helyetteseiből áll, akik megfelelő tudományos ismerettel rendelkeznek, őket a hét Ramsari régióból választják (3.7). Három esztendőre választja meg a tagokat a Szerződő Felek Konferenciája, és személyes tudásuk, kapacitásuk lényegesebb szempont nemzeti hovatartozásuknál. Az Állandó Bizottság kéri fel a szerződő országokat tagjelöltek állítására, akiket később a konferencián ajánlanak.

Egyéb szervezetek, országok speciális tanácsadásainak megkérésére felhatalmazták a Tanácsadó Testületet.

A Birdlife International, az IUCN – Világ Természetvédelmi Unió, a Wetlands International, és a WWF International dolgozik együtt az egyezménnyel, és részt vesznek a rendszeres Ramsari találkozók megfigyelői státusszal.

A Tanácsadó Testület tagjai részvételének költségeit általában a saját ország állja, fejlődő országok és átmenti gazdaságú országok esetében az egyezmény központi költségvetése vagy egyéb megfelelő forrás is átvállalhat költségeket. A Szerződő Felek Konferenciája kéri a Tudományos, Technikai és Technológiai Kiegészítő Testületet, hogy hozzon létre szoros munkakapcsolatot a Biodiverzitás Egyezmény Tudományos, Technikai és Technológiai Testületével, valamint hasonló testületekkel egyéb környezetvédelmi egyezmények esetében.

3.6. A Ramsari Egyezmény költségvetése

A három évente tartott, rendszeres konferenciáján a szerződő feleknek áttekinthetik az egyezmény pénzügyi rendelkezéseit, és elfogadják a központi költségvetését az elkövetkező három évre. Az egyezmény svájci frankot használ pénzügyi elszámolásaiban. Előzetes költségvetést és a hozzá fűződő magyarázó szöveget a Ramsari Iroda készíti elő, és az Állandó Bizottságnak nyújtja be elfogadásra a Szerződő Felek Konferenciáját megelőzően. A költségvetés alapvetően a következő tételeket tartalmazza:

- az egyezmény titkárságának fenntartása (lásd a tevékenységeit – 3.3),
- az Állandó Bizottság, valamint a Tudományos és Technikai Tanácsadó Testületek üléseinek költsége, beleértve a fejlődő és átmenti gazdaságú országok képviselőinek költségeit,
- a Ramsari Kis Összegű Alaphoz való hozzájárulás.

Hosszú ideig a központi költségvetés nem állta a szervezeti és működési költségeket a Szerződő Felek Konferenciájának, mely teljes egészében a házigazda ország feladata volt. A Szerződő Felek Konferenciájára utazó delegációk utazási költségét a fejlődő vagy átmeneti gazdaságú országokból sok esetben az egyedi hozzájárulások által finanszírozzák.

A Szerződő Felek Konferenciája szavazó tagjainak kétharmada fogadja el a költségvetést, a rendes konferencia ülésein. Minden ország hozzájárul a költségvetéshez ugyanolyan arányban, mint ahogy az ENSZ költségvetéséhez járul hozzá, melyet az ENSZ Közgyűlése fogad el. (16. Függelék)

A központi költségvetés 1997 és 1999 között 2 658 000, 2 785 000 és 2 900 000 svájci frank az egyes évekre lebontva.

Az esedékes évi hozzájáruláson kívül, továbbá melyet a tagországok fizetnek be a központi költségvetésbe, a Ramsari Iroda a szerződő országoktól, nem kormányzati szervezetektől, és más donor szervezetektől fogad önkéntes hozzájárulásokat, speciális projectek, programok végrehajtására. Példákat lehet felhozni a Kezelési Útmutatási Eljárás költségeinek kifizetésére (4.1.6), a Ramsari Kis Összegű Alap projektjeire, valamint további kommunikációs fejlesztésekre.

3.7. A Ramsari régiók

Az egyezmény rendszere a ramsari területi régiók alkalmazására és annak elfogadása a 3.3 Határozat alapján történt 1987-ben, amikor létrehozták az Állandó Bizottságot, annak érdekében, hogy a konferenciák közötti rendes, három éves időszakban áttekintse az egyezmény végrehajtását. Az egyezmény működésében a regionalizáció jelentős tényező, az Állandó Bizottság, a Ramsari Iroda és a személyi állománya létrehozása mellett a feladatok meghatározásával, valamint a Szerződő Felek regionális megjelenése, és együttműködése tekintetében.

Gyakorlati és adminisztratív okok miatt a Ramsari Egyezmény összesen hét régiót határozott meg:

- Afrika
- Ázsia
- Kelet-Európa
- Neotrópusok (Latin-Amerika és a karibi régió)
- Észak-Amerika
- Óceánia
- Nyugat-Európa

A Ramsari Irodában minden régiónak van egy regionális képviselője (Afrika, Ázsia, Kelet-Európa, Neotrópusok, Észak-Amerika, Óceánia, Nyugat-Európa). Az Észak-Amerikát érintő ügyeket részint a régió koordinátora, részint a Ramsari Iroda egyéb tagjai intézik. Óceánia régióra a Wetlands International – az ausztrál kormány anyagi támogatásával alkalmaz ramsari összekötő koordinátort, aki Canberrában dolgozik és szoros munkakapcsolatban van a Ramsari Irodával és Ázsia regionális koordinátorával.

Regionális találkozók

1991 óta szerveznek az Állandó Bizottság regionális képviselői és helyettesei regionális és szubregionális találkozókat a Ramsari Iroda szervezésében. A találkozók költségeit, valamint az utazási és a szállással kapcsolatos ügyeket a Ramsari Iroda szervezi, vagy az egyedi kérésre is történhet. Esetenként más szervezetek számára is adott a lehetőség regionális találkozók megszervezésére a szerződő országoknak a konferenciák közötti időszakokban.

Regionális ramsari találkozók 1991 óta

Régió	Találkozóhely	Időpont
Ázsia	Karachi, Pakisztán	1991. december
Ázsia	Islamabad, Pakisztán	1992. május
Netrópusok	Caracas, Venezuela	1992. augusztus
Kelet- és Nyugat-Európa	Lelystad, Hollandia	1992. szeptember
Ázsia	Otsu és Kushiro, Japán	1992. október
Neotrópusok	La Paz, Bolívia	1993. január
Afrika	Djoudj, Szenegál	1993. március
Neotrópusok	Cayenne, Francia Guyana	1993. április
Kelet-Európa	Budapest, Magyarország	1994. március
Ázsia	Bogor és Pualu Rambut, Indonézia	1994. március
Ázsia	Port Moresby, Pápua Új-Guinea	1994. június
Afrika	Nakuru, Kenya	1994. augusztus
Ázsia	Új-Delhi, India	1995. március
Kelet- és Nyugat-Európa	Várna, Bulgária	1995. május
Neotrópusok és Észak-Amerika	Panama város, Panama	1995. június
Nyugat-Afrika	Dakar, Szenegál	1997. április
Ázsia	Kuala Lumpur – tervezett	1997. október
Dél-Afrika	Cape Town, Dél-Afrika – tervezett	1997. november
Kelet- és Nyugat-Európa	Riga, Észtország – tervezett	1998. június

3.8. Nemzeti ramsari bizottságok

A Szerződő Felek Konferenciájának 5.7 Ajánlása és a Ramsari Stratégiai Terv 1997–2002 egyaránt sürgeti az országokat, hogy hozzanak létre nemzeti ramsari bizottságokat, vagy nemzeti vizes terület tanácsot, mely:

- szélesebb körben hívja fel a figyelmet nemzeti szinten az egyezmény végrehajtására, bevonva a felelős kormányzati szerveket, tudományos és műszaki intézményeket, regionális és helyi hatóságokat, helyi közösségeket, nem kormányzati szervezeteket, és a privát szektort hogy a következő ügyekkel foglalkozzon:
  - nemzeti vizes terület stratégia,
  - ramsari területek kezelése,
  - a Montreux-i Jegyzék és a Kezelési Útmutatási Eljárás és alkalmazása (4.1.5),

- új területek jelölése a Ramsari Jegyzékbe,
- Ramsari Kis Összegű Alap (4.4.6)

Továbbá, a nemzeti ramsari bizottság:

- a Szerződő Felek Konferenciájára benyújtandó nemzeti jelentésekbe szakértői hozzájárulást adhat,
- és a Szerződő Felek Konferenciája által elfogadott ajánlások és határozatok végrehajtását áttekintheti, megvizsgálhatja.

Az egyezmény számos országa már létrehozott nemzeti bizottságot, bár ezek formailag meglehetősen változatosak különböző országok esetében. Sok országban ez a bizottság kormányzati szervek, valamint a jelentős nem-kormányzati szervezetek képviselőiből épül fel, míg más esetekben magukba foglalnak szakértő személyeket, továbbá van példa arra, hogy ezek a bizottságok kormányzati tanácsként működnek (regionális képviselőkkel a szövetségi államok esetén) vagy alapvetően nem-kormányzati testületek. Ideális esetben a nemzeti bizottságoknak a lehető legtöbb kormányzati képviselőt, valamint az érdekelt képviselőit kell magába foglalni.

A létező nemzeti ramsari bizottságokról, és a kapcsolatfelvételtől a Ramsari Iroda szolgál információval.

3.9. Külső kapcsolatok

A Ramsari Egyezmény az Irodán és más testületein keresztül szoros munkakapcsolatot tart fenn más nemzetközi, kormányközi, és nem-kormányzati szervezetekkel, hogy stratégiai szövetséget hozzanak létre a vizes területek megőrzése érdekében. Más, környezetvédelemmel kapcsolatos egyezményekkel való kapcsolat az 1.10 fejezetben található.

UNESCO

Az Iroda szoros kapcsolatot tart fenn az ENSZ Tudományos, Oktatási és Kulturális Szervezetével, az UNESCO-val, mely:

- az egyezmény letéteményeseként működik, az egyezményhez csatlakozás és ratifikáció tekintetében (5.3),
- a Ramsari Jegyzékre jelölt területekről információkat kaphat, melyek nem közvetlenül a Ramsari Irodához érkeznek, ezeket közvetlenül továbbítja az Irodához,
- hozzájárul a ramsari publikációk költségeihez,
- az egyezmény hivatalos példányaikat készíti az ENSZ hivatalos nyelvein vagy másokon.

Partner szervezetek és nem kormányzati szervezetek általában

Az egyezmény, az Irodán keresztül szorosan együttműködik négy nem kormányzati szervezettel, mint partnerekkel, akik technikai segítséggel, terepi és pénzügyi támogatással szolgálnak. Ezek a szervezetek:

- Birdlife International,
- IUCN-Világ Természetvédelmi Unió
- Wetlands International (korábban az IWRB)
- WWF International

A négy nem kormányzati szervezet rendszeres megfigyelőként rész vesz minden, a Ramsari Egyezmény által szervezett találkozón (Állandó Bizottsági ülés, a Tudományos és Technikai Tanácsadó Testület ülései, Szerződő Felek Konferenciája).

Sok szerződő országban működik egyfajta „NGO (nem kormányzati szervek)-háttér”, azokból a szervezetekből, amelyek a kormányzati szervezetekkel együttműködnek, és aktívan elősegítik az egyezmény céljainak elérését. A Ramsari Iroda minél több helyi, nemzeti vagy nemzetközi NGO szervezettel próbál kapcsolatot létesíteni (a fent említett négyen kívül), bár az összes, vizes területekben érdekelt NGO jelentős száma miatt nehéz megfelelni minden esetben az együttműködési elvárásoknak.

A nemzeti és nemzetközi NGO-k növekvő száma tekintetében jelentőssé teszi a társadalmi szervezetek Szerződő Felek Konferenciáján való részvételét, mely a kapcsolatok kiépítése terén és a kormányzatra való hatás miatt jó alkalom.

Külső támogatási alapok

A Ramsari Egyezmény aktív kapcsolatban van számos külső támogatási alappal, mint például a Világ Bank, a Global Environment Facility, regionális fejlesztési alapok. Mindegyik kínál támogatási lehetőséget a vizes területek projectekre, vagy vizes területekre ható programokra. Továbbá az Iroda kapcsolatban áll az OECD Fejlesztési Támogatási Tanácsával, valamint az Európa Bizottsággal.

Egyéb képviseltek, és kezdeményezések

A Ramsari Iroda szándékában áll munkakapcsolatot kiépíteni az általában a vízkészlettel vagy különösen a vizes területekkel foglalkozó globális intézményekkel. Ide tartozó szervezetek például a World Water Forum, a Global Water Partnership, és az International Coral Reef Initiative.